

**Пояснювальна записка
до звіту про роботу Державного архіву Харківської області
та виконання плану розвитку архівної справи
за 2019 рік**

1. Організаційна робота

1.1. Перелік основних питань, розглянутих на засіданнях колегій, науково-методичних рад державних архівів.

За звітний період проведені всі заплановані засідання дорадчих органів Державного архіву.

Відбулося **4** розширених засідань колегії Державного архіву, на яких розглянуто **17** питань, всі питання були планові.

На першому засіданні колегії підведено підсумки роботи Державного архіву та архівних установ області за 2018 рік, визначено завдання та пріоритетні напрями в роботі на 2019 рік.

Крім того на засіданнях колегії протягом року були заслухані такі доповіді: про стан роботи архівних відділів Балаклійської та Зміївської районних державних адміністрацій Харківської області та трудових архівів на відповідній території; про стан організації збереженості документів НАФ в архівному підрозділі Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації; про стан роботи архівних відділів Валківської та Куп'янської районних державних адміністрацій Харківської області та трудових архівів на відповідній території; про стан фінансового забезпечення та надання платних послуг у Державному архіві; про стан виконавської дисципліни у Державному архіві; про стан роботи зі зверненнями громадян; про стан роботи із засобами масової інформації, про роботу веб-сайту Державного архіву Харківської області та ведення його сторінок у соціальних мережах та інші питання.

Протягом 2019 року відбулося 7 засідань науково-методичної ради Державного архіву.

Основними питаннями, які було розглянуто на засіданнях НМР Державного архіву, є питання організації, визначення основних напрямків та оцінки результатів науково-дослідної та методичної роботи.

Протягом звітного періоду НМР розглянула і схвалила 8 тематичних переліків документів і матеріалів, з них 2 до on-line виставок:

- “З історії Харківського цирку”;
- “До Дня пам’яті жертв політичних репресій в Україні”,
та 6 до виставок для розміщення в читальному залі Державного архіву:
 - “До Дня Соборності України”;
 - “До Дня Героїв Небесної Сотні”;
 - “До 205-ї річниці народження Кобзаря”;
 - “До Дня пам’яті та примирення”;
 - “До 155-річчя від дня народження П.А. Грабовського – українського поета, публіциста”;

- “До Дня пам’яті жертв голодоморів”.

Тематику виставок було приурочено до відзначення пам’ятних та знаменних дат.

На засіданні НМР було розглянуто та схвалено 2 проекти статей: “З історії Харківського цирку” та “До 155-річчя від дня народження П.А. Грабовського – українського поета, публіциста”. Статті призначено для публікації в об’єднаному випуску науково-інформаційного вісника “Харківський архівіст” за 2018-2019 роки.

Протягом звітнього періоду НМР розглянуто і схвалено 1 методичну розробку. Це “Примірна інструкція з обліку в архівних відділах районних державних адміністрацій та міських рад Харківської області” (укладач: Лідія Пантелеєва, заступник начальника відділу організації та координації архівної справи, обліку та довідкового апарату Державного архіву). Інструкцію розроблено з метою систематизації ведення облікових документів вказаними архівними установами.

Також на засіданнях НМР обговорено результати впровадження у роботу Державного архіву “Інструкції з електронного копіювання документів”. Інструкцію було підготовлено з метою покращення якості роботи відділу забезпечення збереженості та реставрації документів Державного архіву Харківської області з оцифрування архівних документів за допомогою фотоапарата Canon. Вказана методична розробка не потребує доопрацювання.

У 2019 році на засіданнях НМР було розглянуто питання про стан підготовки Анотованого реєстру описів фондів радянського періоду Державного архіву Харківської області.

Протягом звітнього періоду НМР схвалено рукопис науково-інформаційного видання “Харківський архівіст” (об’єднаний випуск за 2018-2019 роки) та розглянуто питання про стан підготовки збірника архівних документів «Поляки на Харківщині»

Крім того, розглянуто звіт про роботу НМР Державного архіву за 2018 рік; план виставкової діяльності та план роботи НМР Державного архіву на 2020 рік.

1.2. Перелік результатів наукових досліджень (розробок) УНДІАСД та НДІ мікрографії, впроваджених протягом звітнього періоду у діяльність державного архіву, архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад.

Протягом звітнього року у діяльність Державного архіву та архівних відділів РДА та міськрад упроваджувалися науково-методичні розробки УНДІАСД, у тому числі:

- Методичні рекомендації з розроблення інструкції з діловодства юридичних осіб приватного права [Електронний ресурс] : [затв. наказом Держ. арх. служби України від 22 квіт. 2019 р. № 39] / Держ. арх. служба України, УНДІАСД; упоряд.: О. М. Загорецька, М. В. Горбатюк. – Київ, 2017. – 82 с.;

- Організація роботи архівних установ, заснованих фізичними та/або юридичними особами приватного права [Електронний ресурс] : метод.

рекомендації : [затв. наказом Держ. арх. служби України від 22 квіт. 2019 р. № 40] / Держ. арх. служба України, УНДІАСД ; уклад.: Л. В. Дідух, В. Ф. Бойко, Н. М. Христова. – Київ, 2017. – 53 с.

2. Експертиза цінності документів

2.1. Проведення виїзних засідань ЕПК (із зазначенням районів, міст, установ).

Протягом 2019 року Державний архів не проводив виїзних засідань ЕПК.

2.2. Відомості про проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду (за формою):

У 2019 році грошова оцінка документів національного архівного фонду не проводилася.

Замовник и грошової оцінки	Кількіст ь замовників грошової оцінки	Кількіст ь документів НАФ	Оціночн а вартість документів (грн.)	Підстава проведення грошової оцінки ¹
1	2	3	4	5
-	-	-	-	-

3. Забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду

3.1. Інформація про виявлення біоуражених одиниць зберігання (кількість од. зб., проведені заходи, результат).

Протягом 2019 року в Державному архіві при перевірці наявності та фізичного стану документів у ряді фондів виявлено 803 од. зб., які мають сліди минулого біоураження. Для знезараження документів і повітря в архівосховищах було застосовано бактерицидні опромінювачі ОВВ 36, які вбивають віруси, бактерії, цвіль, грибки, спори.

В архівних відділах РДА та міськрад Харківської області біоуражених одиниць зберігання не виявлено.

¹ укладення договорів про передачу права власності або права користування, зберігання, передачу в заставу документів Національного архівного фонду, що є приватною власністю, у випадках, установлених законодавством;

укладення договорів про передачу права тимчасового користування документами Національного архівного фонду, що є державною чи комунальною власністю;

визначення розміру збитків, яких зазнав власник документів Національного архівного фонду внаслідок їх неналежного зберігання, що призвело до пошкодження, псування, нестачі, підроблення, розкрадання, незаконного вивезення або незаконної передачі іншій особі, а також знищення;

проведення обов'язкового страхування унікальних документів Національного архівного фонду, а також страхування інших документів Національного архівного фонду у разі їх депонованого зберігання, реставрації, експонування чи іншого користування за межами архівних установ;

інших випадків, передбачених законодавством.

3.2. Заходи щодо посилення охорони державних архівів, протипожежної безпеки, забезпечення надійності експлуатації їх інженерних мереж і комунікацій.

Протягом 2019 року у Державному архіві Харківської області та місцевих архівних установах тривала робота щодо охорони державних архівів, протипожежної безпеки, забезпечення надійності експлуатації їх інженерних мереж і комунікацій.

У Державному архіві проводили регулярні перевірки електричного і механічного устаткування у складі ліфту (вул. Мироносицька, 41), чищення, регулювання і змашування усіх необхідних вузлів та механізмів в цілях підтримки його чіткої працездатності. Суттєвих поломок ліфту у звітний період не було. Ліфту в будівлі по пр. Московський, 7 немає.

У будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 є автоматична установка пожежної сигналізації і сповіщення про пожежу (далі – АУПС). АУПС типу РС585 «Омега», зав. № 1189, зав. № 1263, ДСТУ EN 54-2, ДСТУ EN 54-4, експлуатується в автоматичному режимі і цілодобово перебуває у робочому стані.

Ручні пожежні сповіщувачі є на кожному поверсі, у архівосховищах.

Технічне обслуговування встановленої установки пожежної автоматики проводилось щомісяця, що, згідно з пунктом 3 глави 1 розділу V Правил пожежної безпеки, засвідчується записами у відповідному журналі № 1886 «Обліку технічного обслуговування і ремонту установки пожежної автоматики», який знаходиться у місці розташування апаратури. Обслуговування установки пожежної автоматики в Державному архіві проводить КП «ХарківСпецСервіс».

Автоматичної системи пожежогасіння у приміщеннях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7 немає.

З цього року у Державному архіві діє наказ № 25 від 03.06.2019 р. «Про визначення відповідальних за пожежну безпеку у Державному архіві Харківської області», яким визначені відповідальні (усього – 27 осіб) за загальний стан пожежної безпеки в Державному архіві та відповідальні за протипожежну безпеку у будівлях та у кімнатах Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7.

Згідно з пунктом 11 розділу II «Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки» Правил пожежної безпеки для архівних установ України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 27.11.2017 р. № 3790/5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 29.11.2017 р. за № 1446/31314 один раз у квартал проводиться детальний огляд усіх приміщень з метою виявлення недоліків у технологічних процесах, системах опалення, кондиціонування, теплових мереж, каналізації, сміттєвидалення, порушень в утриманні та використанні пожежної техніки, обладнання, інвентарю, систем протипожежного захисту у будівлях Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 та пр. Московський, 7. Акти «Про здійснення пожежно-технічного обстеження» були оформлені 29.03.2019 р., 21.06.2019 р.,

28.10.2019 р., 12.12.2019 р. та затверджені заступником директора Державного архіву.

Спільно з Головним управлінням державної служби України з надзвичайних ситуацій у Харківській області (далі – ГУ ДСНС України у Харківській області) розроблений та 24.05.2019 р. затверджений план пожежогасіння на будівлю Державного архіву по вул. Мироносицька, 41.

У серпні 2019 року виконані роботи по вимірюванню опору ізоляції силової електропроводки та живлячих кабельних ліній в обох будівлях Державного архіву по отриманні відповідні документи. Всі роботи проведені поза бюджетом, за рахунок коштів спеціального фонду.

На базі навчального центру оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України (с. Ватутіне) проведені навчання для співробітників Державного архіву: з 21.10.2019 р. по 23.10.2019 р. відповідальних за пожежну безпеку (2 особи) та з 21.10.2019 р. по 26.10.2019 р. з питань цивільного захисту (2 особи), які отримали відповідні посвідчення.

Щотижня проводяться профілактичні огляди та обстеження технічного стану електромереж та електрообладнання будівель Державного архіву.

У квітні 2019 р. проведена державна перевірка теплового лічильника системи опалення по пр. Московський, 7 (Sharky-heat 773). У серпні 2019 р., згідно листа КП «Харківські теплові мережі» була проведена заміна застарілого теплового лічильника по вул. Мироносицька, 41 на новий (Supercal 531), який відповідає «Правилам технічної експлуатації теплових установок і мереж», затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 14.02.2007 р. № 71 зі змінами. Всі роботи проведені поза бюджетом, за рахунок коштів спеціального фонду.

Рамки системи опалення будівель Державного архіву знаходяться у робочому стані, але потребують заміни на сучасні, з автоматичним регулюванням теплоспоживання.

У зв'язку з підготовкою до опалювального сезону 2019 – 2020 рр. 16.08.2019 р. проведена перевірка стану замкових пристроїв у робочих кімнатах та архівосховищах будівель Державного архіву. Ведеться відповідний журнал.

Будівлі Державного архіву забезпечені протипожежним водопостачанням згідно з вимогами будівельних норм та інших нормативних документів. Пожежні крани встановлені в доступних місцях – на сходових клітинах будівель. У вересні 2019 р. проведено технічне обстеження пожежних рукавів, по результатам якого було отримане заключення про неможливість їх подальшої експлуатації. Були закуплені нові пожежні рукави (19 од.) Оплата робіт проведена за рахунок позабюджетного фінансування.

Сховища та інші приміщення Державного архіву оснащені сертифікованими вогнегасниками (пр. Московський, 7 – 56 од., вул. Мироносицька, 41 – 44 од.) Вогнегасники встановлені з розрахунку не менше одного на кожні 50 кв. м. площі, відповідають нормативним вимогам та мають інвентарні номери.

У приміщеннях диспетчерських пунктів в обох будівлях Державного архіву на видному місці вивішена інструкція про порядок дій чергового персоналу у разі появи сигналів про пожежу або при несправностях АУПС. Диспетчерські пункти обладнано телефонним зв'язком, укомплектовуються електричним ліхтарем, є природне освітлення.

У звітний період розпочато роботи по заміні системи пожежної сигналізації приміщень архіву по пр. Московський, 7, яка технічно застаріла. З метою розробки проекту та кошторису на встановлення автоматичної установки пожежної сигналізації і сповіщення про пожежу в будівлі Державного архіву по пр. Московський, 7, техніком КП «ХарківСпецСервіс» проведено огляд та заміри у робочих кімнатах та сховищах архіву.

Згідно двом договорам з КП «ХарківСпецСервіс» у листопаді та грудні 2019 р. проведені роботи по монтажу та налагодженню АУПС типу «Тирас-16.П» у будівлі по пр. Московський, 7, якою на даний час захищені дві кімнати та архівосховище режимно-секретної документації, а також два архівосховища на першому поверсі. Встановлено два ручних пожежних оповіщувача: на першому та третьому поверхах. АУПС з 02.12.2019 р. експлуатується в автоматичному режимі та цілодобово перебуває у робочому стані. Надалі будуть продовжені монтажні роботи в інших кімнатах та архівосховищах, заключення договору на підключення апаратури, встановленої в будівлі Державного архіву по пр. Московський, 7 до пульта централізованого спостереження КП «ХарківСпецСервіс». Фінансування цих робіт проведено поза бюджетом, за рахунок коштів спеціального фонду.

У приміщеннях Державного архіву працює охоронна сигналізація, яка виведена на пости охоронців, та пульт централізованої охорони. По периметру будівель встановлені камери відеоспостереження (вул. Мироносицька, 41 – 6 од. та пр. Московський, 7 – 4 од., у тому числі 1 од. у холі та 1 од. – на сходах будівлі). Зображення з камер виведено на монітор у приміщення диспетчерського пункту поста чергового поліції охорони та ведеться відеозапис. Також камери відеоспостереження встановлені в двох читальних залах Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 – 4 од. та пр. Московський, 7 – 2 од. Зображення з камер виведено на монітори завідувачів читальними залами та ведеться відеозапис. Додатково, будівля по вул. Мироносицька, 41 оснащена прожекторами освітлення у темний час з датчиками руху.

Для забезпечення доступу малорухомих верств населення до приміщень Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 у березні 2019 р. проведені будівельні роботи по заміні сходів на пандус з тильної сторони будівлі. Інформаційні знаки до пандусу присутні.

Архівними відділами РДА та міськрад Харківської області упродовж 2019 року з метою створення оптимальних умов зберігання документів Національного архівного фонду було проведено ряд заходів, спрямованих на посилення їх протипожежного захисту та охоронної безпеки.

В архівосховищах та робочих кімнатах Архівного відділу Дергачівської РДА встановлено протипожежну сигналізацію з підключенням до ЦП.

На будівлі Архівного відділу Ізюмської РДА встановлено систему (1 відеокамеру) зовнішнього спостереження з підключенням до пульта чергового. В архівних відділах Борівської та Первомайської РДА встановлено 2 відеокамери внутрішнього спостереження.

Придбано 2 вогнегасники в Архівному відділі Лозівської РДА; замінені на нові 22 вогнегасника в архівних відділах Балаклійської РДА (8 шт.), Вовчанської (3 шт.), Дергачівської РДА (4 шт.), Лозівської РДА (2 шт.), Чугуївської РДА (5).

Проведено технічне обслуговування (діагностування) 23 вогнегасників в архівних відділах Балаклійської (2), Вовчанської РДА (3), Чугуївської РДА (3), Харківської міськради (15).

Відбулося перезарядження 10 вогнегасників в Архівному відділі Куп'янської міськради (6), Чугуївської міськради (4).

В Архівному відділі Красноградської РДА встановлено раніше охорону сигналізацію підключену до пульта централізованого спостереження.

У плановому порядку проводилися інструктажі з пожежної безпеки.

Начальник Архівного відділу Борівської РДА в травні 2019 року пройшла інструктаж з питань пожежної безпеки, який проводили працівники Борівської РС ДСНС України в Харківській області, та взяла участь у навчаннях щодо профілактики пожеж під час робочого процесу та дотримання вимог законодавства з профілактики пожеж у побуті. Начальники Архівних відділів Близнюківської та Красноградської РДА брали участь у навчанні у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, яке проводилося фахівцями навчально-методичного центру цивільного захисту в м. Лозова.

Водночас доводиться констатувати, що залишається невирішеним питання оснащення сховищ Державного архіву, архівних відділів РДА та міськрад області автоматичними установками пожежогасіння. У зв'язку з дефіцитом фінансування 2019 року місцевим архівним установам не виділено кошти для здійснення даного заходу. Робочий проект по оснащенню будівлі Державного архіву по вул. Мироносицька, 41 автоматичною установкою газового пожежогасіння був розроблений Державним архівом ще у 2008 році.

У зв'язку з дефіцитом фінансування не зроблено обстеження системи вентиляції приміщень та архівосховищ по вул. Мироносицька, 41, яка більше 10 років знаходиться у неробочому стані.

Встановлення автоматичної системи пожежогасіння у сховищах Державного архіву внесено до Програми розвитку архівної справи в Харківській області на 2017-2021 роки (на 2019 рік), але не профінансовано. В архівних відділах Харківської області встановлення автоматичних систем пожежогасіння внесено до Програм розвитку архівної справи, але протягом звітнього періоду також не профінансовано.

3.3. Відомості про кількість документів (од. зб.) Національного архівного фонду, виданих за межі архіву протягом року (мета видавання, строк видавання, термін повернення).

Протягом 2019 року документи Національного архівного фонду за межі Державного архіву не видавалися.

У 2019 р. за межі архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад Харківської області у тимчасове користування було видано 86 од.зб. НАФ.

В Архівному відділі Близнюківської райдержадміністрації видано 28 од. зб. НАФ. Метою користування документами є виробничі цілі фондоутворювачів.

Протягом 2019 року за межі архівного відділу Валківської райдержадміністрації видано 38 од.зб. документів Національного архівного фонду. Документи видавались фондоутворювачам через виробничу необхідність (соціальний захист інтересів громадян щодо земельних питань, проведення акредитації закладу- правонаступника).

Протягом 2019 року за межі Архівного відділу Люботинської міськради було видано 20 од.зб. Національного архівного фонду. Мета видавання – за зверненням організації, що є фондоутворювачем, для службового користування, строк видавання до 1 місяця, термін повернення – повернено вчасно). Станом на 01.01.2020 всі документи повернені до архівних відділів.

4. Використання інформації документів Національного архівного фонду

4.1. Тематика виставок, радіо- телепередач, публікацій у ЗМІ, плакатів, альбомів, підготовлених за документами архіву.

Усього в 2019 році Державним архівом підготовлено та відкрито 12 виставок архівних документів, серед яких 2 – у режимі on-line. Їх тематика була наступною:

- «До Дня Соборності України»;
- «До 30-річчя виведення радянських військ з Афганістану»;
- «До Дня Героїв Небесної Сотні»;
- «До 205-ї річниці народження Кобзаря»;
- «З історії цирку м. Харкова» - on-line;
- «До Дня пам'яті та примирення»;
- «Національні операції» НКВС 1937-1938 років: каральна акція проти євреїв Харківщини” - on-line;
- «До Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни»;
- «До Дня Конституції України»;
- «До Дня Державного Прапора України та Дня незалежності України»;
- «До 155-річчя від дня народження П.А. Грабовського – українського поета, публіциста»;
- «До Дня пам'яті жертв голодоморів».

З експозиціями виставок ознайомилися студенти вищих навчальних закладів м. Харкова, працівники архіву та дослідники, які працюють в його

читальних залах. 2 он-лайн виставки були розміщені на веб-сайті Державного архіву.

Упродовж поточного року у Державному архіві проводилася подальша робота щодо висвітлення заходів, що відбуваються в архіві, та популяризації документів, які він зберігає.

У газеті «Слобідський край» від 01.06.2019 року опублікована стаття начальника відділу інформації, використання документів та документального забезпечення Державного архіву Марії Ельксніт «Як Харків став цирковою столицею Європи».

Працівники відділу також підготували 7 статей та 2 інформації для науково-інформаційного вісника «Харківський архівіст», які будуть надруковані в об'єднаному випуску за 2018 – 2019 рік, який вийде з друку на початку 2020 року. Тематика статей стосувалася досвіду роботи Державного архіву та краєзнавчих досліджень з історії Слобожанщини.

Архівні документи, присвячені будівництву першого радянського хмарочосу – будинку Державної Промисловості, були надані для використання студії «Інспірейшн філмз» («Inspiration Films») для підготовки повнометражного документального фільму «Будинок».

Архівними відділами РДА та міськрад Харківської області проводилася робота щодо висвітлення заходів, що відбувалися в архівних установах, та популяризації документів, що у них зберігаються. Тематика виставок, радіо - і телепередач, публікацій у ЗМІ була присвячена ювілейним датам, подіям воєнного періоду (1939 – 1945 рр.) та діяльності архівних відділів.

Усього архівними відділами РДА та міськрад у 2019 році проведено 48 виставок архівних документів. Найбільше виставок проведено архівними відділами Краснокутської РДА (4), Вовчанської РДА (3), Кегичівської РДА (3).

Тематика виставок, проведених архівними відділами РДА та міськрад:

«1939 – 1945. «Збережемо пам'ять про подвиг», «Подвиг, що житиме вічно...», «Населені пункти Чугуївського району» (до 96-ї річниці з Дня утворення Чугуївського району), «Незалежна Україна» (до 28-ї річниці з Дня незалежності України), «Шануємо подвиг героїв та пам'ять про загиблих (до 30-річчя виведення військ з Афганістану)», «Про тих, хто полягли і легендами воскресли» (до Дня партизанської слави), «Ізюм на сторінках давніх газет», «Коломаччина в перші роки після визволення від німецько-фашистських загарбників», «Трагедія Дробицького яру», «Невиплакані сльози України» (До Дня пом'яті жертв голодоморів та політичних репресій), «Ізюм на сторінках давніх газет», «Міське самоврядування», «Життя і діяльність лікаря Попандуполо» та ін.

Архівними відділами проведено 4 радіопередачі: 2 – Архівним відділом Балаклійської РДА (про внесення змін до Програми розвитку архівної справи на 2019 – 2023 роки та про роботу Архівного відділу); 1 – Архівним відділом Шевченківської РДА (про стан розвитку архівної справи в районі); 1 – Архівним відділом Чугуївської міськради (про історію місцевого самоврядування).

Архівними відділам РДА та міськрад протягом звітного періоду підготовлено 47 публікації у ЗМІ. Найбільше статей (по три) підготовлено архівними відділами Коломацької, Красноградської, Лозівської, Сахновщинської райдержадміністрацій та Куп'янської міськради.

Тематика публікацій: «Друга світова у листах і документальних свідченнях», «З історії появи на території району «полосатої чуми», «Деякі факти із життя Коломацького району у перші роки після визволення від німецько-нациських окупантів», «Факти і цифри з історії Чугуївського району», «Якщо вам потрібна архівна довідка...», «Про стан виконання законодавства про архівну справу в Сахновщинському районі», «Користуємося надбанням минулого» (про послуги, які можна отримати в архівних установах району), «Якщо у вас виникла потреба відшукати своїх родичів або знайомих» (підбірка ресурсів для можливого пошуку людей), «Безцінне джерело інформації про минуле», «Старі фотографії на стіл розклади» тощо.

4.2. Найзапитуваніша тематика досліджень, що проводилися користувачами у читальному залі архіву.

У 2019 році в читальних залах Державного архіву працювало 430 користувачів. Найзапитуваніша тематика їх досліджень:

- «Описово-статистичні джерела з історії України останньої чверті XVIII – першої половини XIX ст.»;
- «Формування українського пам'яткознавства в XIX – на початку XXI ст.»;
- «Місця пам'яті Української революції 1917–1921 рр. на Ізюмщині»;
- «Земства України на тлі суспільно-політичних процесів доби Центральної Ради (березень 1917– квітень 1918 рр.)»;
- «Жінка, шлюб і родина в другій половині XVIII – першій половині XIX ст.»;
- «Формування міського способу життя у другій половині XIX – на початку XX ст. (на матеріалах м. Харкова»;
- «Квартирні комісії XIX ст., житлове право XIX – XX ст.»;
- «Історія велоспорту і мікромобільності України 1880– 2000 рр.»;
- «Історія робітничих селищ м. Харкова (1880–1985 рр.)»;
- «Військове будівництво в Україні 1917–1930 рр.)».

У читальних залах архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад протягом 2019 року працювало 137 користувачів. Тематика їх досліджень — історія міст сіл та містечок районів.

4.3. Хід виконання роботи з розсекречування документів Національного архівного фонду.

В Державному архіві за 2019 рік переглянуто грифи секретності 178 матеріальних носіїв секретної інформації 20 справ, з яких 118 матеріальних носіїв секретної інформації розсекречено.

4.4. Форми співробітництва зі ЗМІ; наявність критичних зауважень у ЗМІ на діяльність архівних установ.

Форми співробітництва Державного архіву зі ЗМІ: публікації, участь у радіо та телепередачах, ведення власних сторінок у соціальних мережах.

Інформування ЗМІ про заходи Державного архіву, що потребують висвітлення, здійснюється за допомогою опублікування інформації на веб-сайті Державного архіву, інформування Департаменту масових комунікацій Харківської обласної державної адміністрації про заходи, проведення яких планується у Державному архіві, особистих контактів.

З метою вивчення громадської думки та оперативного реагування на пропозиції та зауваження щодо діяльності Державного архіву постійно здійснюється цілеспрямований моніторинг електронних та друкованих засобів масової інформації.

На офіційному веб-сайті Харківської обласної державної адміністрації анонсуються та висвітлюються найбільш значущі заходи Державного архіву.

Регулярно на веб-сайтах районних державних адміністрацій та міських рад Харківської області розміщується інформація про роботу архівних відділів. Крім того, працівники архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад області протягом року готують статті, які виходять на сторінках місцевих ЗМІ, надають інтерв'ю на радіо.

Критичних зауважень щодо діяльності Державного архіву та архівних відділів РДА та міськрад Харківської області у ЗМІ не було.

4.5. Загальна кількість запитів від іноземних громадян, виконаних архівом у звітному році (з розбивкою по країнах).

Протягом 2019 року Державним архівом виконано 807 запитів від іноземних громадян, з них: 629 – з Російської Федерації; 32 – з Білорусі; 50 – з Німеччини; 18 – з Ізраїлю; 12 – з Казахстану; 11 – з Польщі; 6 – з Грузії; 6 – з США; 5 – з Австралії; 4 – з Чехії; 5 – з Литви; 3 – з Латвії; 3 – з Великобританії; 2 – з Іспанії; 3 – з Бельгії; 3 – з Угорщини; 3 – з Туркменістану; 2 – з Болгарії; 2 – з Узбекистану; 2 – з Франції; 1 – з Бразилії; 1 – з Естонії; 1 – з Канади; 1 – з Кореї; 1 – з Сербії; 1 – з Туреччини.

Архівними відділами РДА та міськрад Харківської області у 2019 році виконано 322 іноземних запитів, з них: 320 – з Російської Федерації; 2 – з Білорусі.

4.6. Наявність методичних розробок із виконання генеалогічних запитів; відсоток негативних відповідей на такі запити; співпраця з науковими установами та громадськими організаціями.

У 2006 році головним спеціалістом відділу інформації та використання документів складені методичні рекомендації “Методичні рекомендації щодо виконання генеалогічних запитів за джерелами Державного архіву Харківської

області”. Ці рекомендації використовуються як співробітниками архіву, так і дослідниками, які працюють у читальному залі архіву.

Негативні відповіді на запити генеалогічного характеру склали 51,8 %.

Протягом 2019 року до архівних відділів РДА та міськрад Харківської області запити генеалогічного характеру не надходили.

Співпраця з науковими установами та громадськими організаціями в архіві не проводилася.

5. Співпраця з громадськістю

5.1. Тематика зустрічей із громадськістю, вечорів, лекцій, екскурсій, інших форм використання інформації документів Національного архівного фонду.

Упродовж звітнього року у Державному архіві тривала робота з популяризації архівних документів: підготовлено 4 інформаційних листи з повідомленнями про відомості, виявлені в документах та друкованих виданнях Державного архіву, за наступною тематикою: з історії політичних репресій 1937 – 1938 років на Харківщині та про злочини Голодомору. Такі листи, зокрема, надіслано Головному управлінню освіти та науки Харківської обласної державної адміністрації та Департаменту освіти Харківської міської ради.

Протягом року проведено 10 оглядових екскурсій для студентів: Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України; історичного факультету Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди; історичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна; театрального факультету Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського; учнів Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №117 (присвячена Дню прав людини у межах Загальноукраїнського тижня права).

26 березня 2019 року головний спеціаліст відділу інформації, використання документів та документального забезпечення Олена Сафонова взяла участь у роботі студентсько-учнівській наукової конференції «Актуальні питання історичного розвитку України і світу очима молоді», що відбулась на історичному факультету Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, де виступила з доповіддю про основні напрямки діяльності архіву на сучасному етапі.

12 квітня 2019 року головні спеціалісти відділу інформації, використання документів та документального забезпечення Олена Сафонова та Валентина Плисак провели лекцію-екскурсію для працівників Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка, в ході якої ознайомили слухачів з історією, основними напрямками роботи архіву, складом архівних документів та науково-довідкового апарату архіву.

31 травня 2019 року головний спеціаліст відділу інформації, використання документів та документального забезпечення Олена Сафонова провела лекціо-екскурсію для членів громадської організації «Міжнародне дворянсько-родове суспільство в Україні».

5.2. Заходи, вжиті архівом для поліпшення роботи із зверненнями громадян (наявність баз даних; надання консультацій і роз'яснень із найбільш актуальних питань, що порушуються громадянами у зверненнях та на сторінках ЗМІ; наявність консультативної веб-сторінки «Звернення громадян» на веб-сайті архіву; ведення інформаційно-пошукових систем обліку звернень громадян і контролю за вирішенням порушених у них питань тощо).

Для поліпшення роботи із зверненнями громадян спеціалістами Державного архіву постійно удосконалюється науково-довідковий апарат, триває тематична розробка фондів, створюються картотеки, покажчики, довідкові бази даних. Дотримується порядок формування справ і картотек за зверненнями громадян, ведеться вчасна їх комплектація.

У Державному архіві створені комп'ютерні бази даних на громадян, що були вивезені на примусові роботи до нацистської Німеччини; громадян, що були розкуркулені в 1920-1930-х роках; географічний покажчик до метричних книг за 1749-1890 роки; каталог метричних книг м. Харків та Харківської губернії, що зберігаються у фондах архіву.

На веб-сайті Державного архіву працює рубрика «Звернення громадян», де розміщено таку інформацію: графік особистого прийому громадян керівництвом архіву; відомості про місцезнаходження документів ліквідованих та реорганізованих підприємств, установ і організацій; форми документів для соціально-правових, тематичних та генеалогічних запитів, які доступні для завантаження у форматі PDF, інформація по роботі із запитами, надісланими електронною поштою.

Крім того, у рубриці «Інтернет-приймальня» подано спеціальну форму для замовлення, завдяки якій кожен відвідувач веб-сайту має можливість звернутися до архіву не лише електронною поштою, а й через сайт.

Для більшої комунікації з громадськістю продовжує працювати спеціальна вкладка для відгуків та пропозицій, за допомогою якої відвідувачі сайту можуть залишати свої відгуки та пропозиції щодо роботи веб-сайту Державного архіву.

На веб-сайті Державного архіву постійно оновлюються рубрики «Новини» та «Анонси, де висвітлюються найважливіші заходи суспільно-громадського значення, що організовуються у Державному архіві та архівними установами області. У цьому році активно надавали публікації для розміщення архівні відділи Чугуївської (6), Балаклійської (4), Красноградської (3), Близнюківської (2), Лозівської (2) районних державних адміністрацій. По одній публікації надали архівні відділи Барвінківської, Валківської, Великобурлуцької, Коломацької, районних державних адміністрацій та архівні відділи міста Ізюм, Харків та Чугуїв.

У звітному році у рубриці *«Електронний архів»*, створено підрубрику «Електронні справи», у якій розпочато публікацію оцифрованих архівних справ, перші з них – це родоводні книги потомствених дворян Харківської губернії, які зберігаються в архівному фонді Харківське губернське дворянське депутатське зібрання (Ф. 14, оп. 11, спр. 10 та 11) та кримінальні справи на репресованих громадян м. Харків та Харківської області (Ф.Р-6452, оп.1, спр. 5376; оп.2, спр. 1848; оп. 3, спр. 1816; оп.4, спр. 2960; оп. 1, спр. 5276; оп. 4, спр. 2961; оп. 4, спр. 4864; оп. 1, спр. 1; оп. 1, спр. 2; оп. 1, спр. 3; оп. 1, спр. 4; оп. 2, спр. 1583; оп. 5, спр. 3818), які також розміщені у рубриці *«Реалізація Закону України «Про доступ до архівів репресованих органів»*. Опубліковані архівні документи доступні для завантаження у форматі DJVU та PDF.

У поточному році у рубриці *«Електронний архів»* продовжено публікацію описів справ постійного зберігання. У звітній період на веб-сайті розміщено оцифровані описи справ постійного зберігання дорадянського та радянського періоду (27 фондів, 30 описів). З них у рубриці *«Реалізація Закону України «Про доступ до архівів репресованих органів»* опубліковано 4 описи справ 1 фонду «Харківська губернська прокуратура» (ф.Р - 872 оп. 1, 2, 3, 5). На кінець 2019 року у вищезазначену рубрику всього завантажено 254 оцифровані описи справ постійного зберігання дорадянського періоду (119 фондів,) та 10 описів справ радянського періоду (2 фонди).

Вищезазначені заходи сприяють полегшенню та прискоренню пошуку необхідних громадянам відомостей із різних питань.

Телефон столу довідок Державного архіву Харківської області мається у міському бюро довідок м. Харків, у друкованому виданні «Харків. Золоті сторінки» та розміщено на веб – сайті Державного архіву у рубриці «Контакти».

Реєстрація звернень громадян здійснюється у журналі обліку особистого прийому громадян у столі довідок, на реєстраційно-контрольних картках та в електронному вигляді: застосовується комп'ютерна реєстрація запитів, затверджена з січня 2009 р.; застосовується класифікатор звернень громадян, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року.

У поточному році оновлено Графік проведення особистого прийому громадян керівництвом Державного архіву, який розміщено на стендах приміщень Державного архіву та на його власному веб-сайті.

Згідно Закону України від 02.07.2015 «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції» розроблено Графік роботи «гарячої лінії» (з 10:00 до 12:30 щочетверга), який затверджено наказом заступника директора архіву від 28.03.2018 № 19.

Керівництво Державного архіву постійно здійснює контроль за своєчасним та якісним виконанням запитів, що надходять від громадян до Державного архіву відповідно до вимог, установлених чинним законодавством.

Питання про стан роботи зі зверненнями громадян є предметом розгляду на засіданнях колегії Державного архіву (розглядається двічі на рік) та обговорюється під час проведення нарад та семінарів для представників архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад області, завідувачів архівів підприємств, установ та організацій підконтрольної Державному архіву мережі.

Державний архів щоквартально та щорічно надає Харківській обласній державній адміністрації довідки про підсумки роботи із зверненнями громадян за відповідний період з аналізом стану їх виконання, причин, що спричиняють появу повторних запитів.

6. Міжнародна діяльність

6.1. Перелік міжнародних договорів про співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав (з додаванням їх копій).

У 2019 році Державний архів не укладав міжнародних договорів про співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав.

6.2. Виконання зобов'язань за діючими міжнародними договорами про співробітництво в галузі архівної справи.

Упродовж 2019 року Державний архів не працював за міжнародними договорами через їх відсутність.

6.3. Службові відрядження за кордон, проведені міжнародні зустрічі, переговори і участь у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах, що здійснювалися у рамках міжнародного співробітництва.

У 2019 році представники Державного архіву не відбували у службові відрядження за кордон, не проводили міжнародні зустрічі, переговори та не брали участь у міжнародних конференціях, семінарах та інших заходах у рамках міжнародного співробітництва за його відсутності.

Заступник директора архіву

Євген КУЩ